

Slatina-Bobovište, probna istraživanja 2009.

Slatina-Bobovište, Trial Excavations 2009

Daria Ložnjak Dizdar

Primljeno/Received: 15.03.2010.
Prihvaćeno/Accepted: 13.04.2010.

Probnim istraživanjima, provedenim u studenom 2009. g. na položaju Bobovište u Slatini, istražen je dio kasnobrončanodobnog naselja. Infrastrukturu naselja predstavljali su ukopi otpadnih jama, stupova i rovova koji indiciraju postojanje naselja s nadzemnim kućama i pratećim objektima. Ovo se naselje uklapa u sliku guste naseljenosti slatinskoga kraja u starijoj fazi kulture polja sa žarama.

Ključne riječi: probna istraživanja, naselje, jame, rovovi, starija faza kulture polja sa žarama, virovitička grupa
Key words: trial excavations, settlement, pits, trenches, older phase of the Urnfield culture, Virovitica group

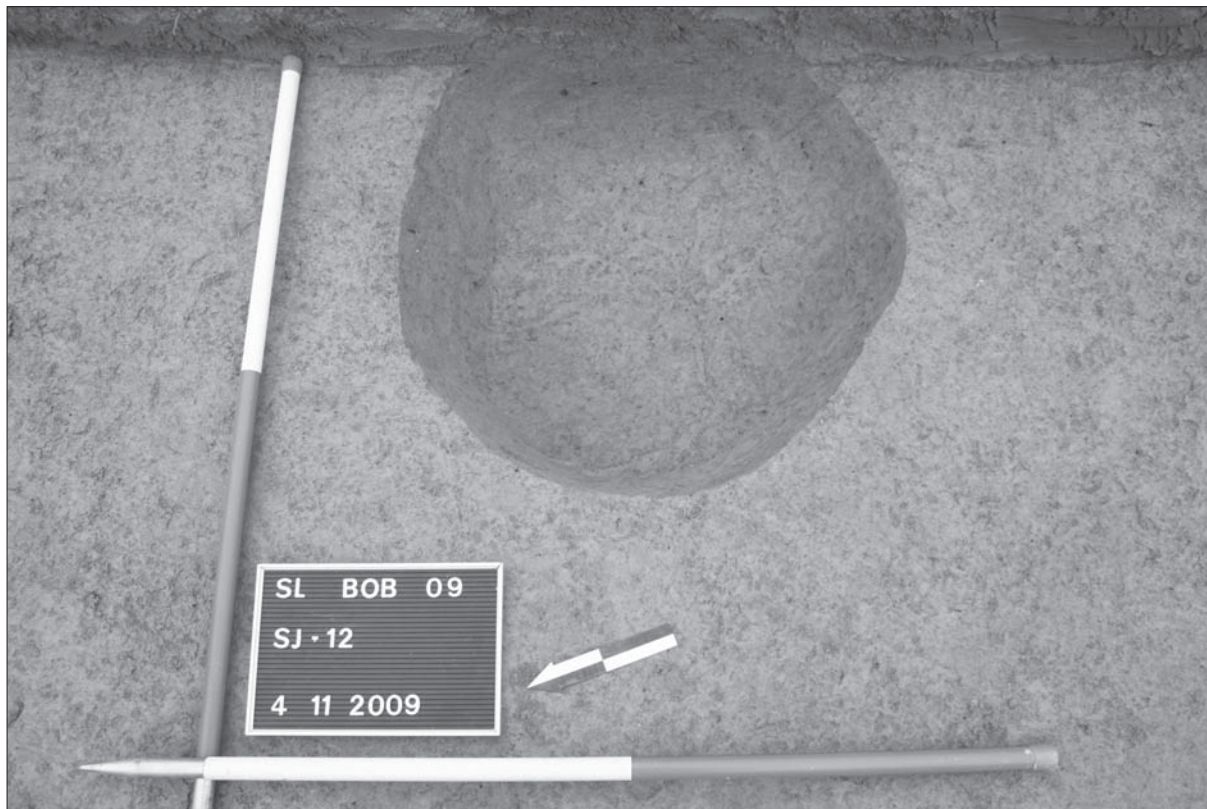
U razdoblju od 3. do 7. studenog 2009. provedena su probna arheološka istraživanja u Slatini, na položaju Bobovište, prema dozvoli klasa UP/1-612-08/09-08/0430, urbroj 532-04-11/1-09-4 Ministarstva kulture, Konzervatorskog odjela u Požegi. Terenskim pregledom sjevernog dijela grada Slatine, istočno od potoka Javorice, uočen je blago povišeni položaj Bobovište na kojem su prikupljeni brojni površinski nalazi koji su ukazivali na mogući položaj naselja i pripadajućega groblja s početka kasnoga brončanog doba. Probna istraživanja manjeg opsega poduzeta su radi provjere hipoteze o mogućem položaju groblja te radi mikrotopografskih i kronoloških odnosa kasnobrončanodobnih naselja u slatinskom kraju.

Gusta naseljenost slatinskoga kraja u starijoj fazi kasnoga brončanog doba naznačena je velikim brojem nalazišta, zasad poznatih samo iz površinskih nalaza (Tkalčec et al. 2003; Ložnjak Dizdar 2005). Područje Slatine, prema svom

geografskom položaju i dosad poznatim podacima o kasnom brončanom dobu, izvrsno se uklapa u sliku naseljenosti čitave Podravine koju u to vrijeme nastavaju zajednice virovitičke grupe (Vinski-Gasparini 1983: 551–566; Dular et al. 2002: 143–181; 197–214).

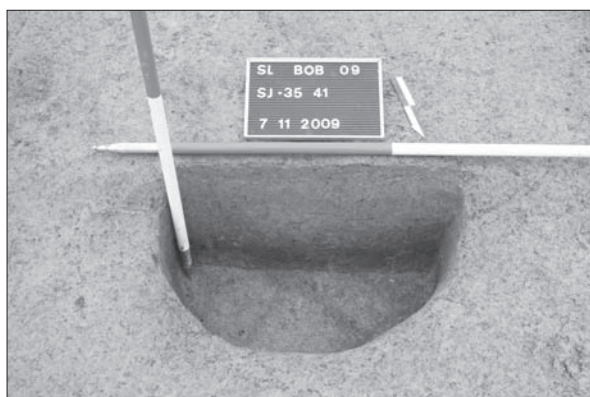
Arheološka probna iskopavanja provedena su sredstvima znanstvenog projekta MZOŠ-a: *Razvoj i mobilnosti protopovijesnih zajednica na tlu kontinentalne Hrvatske*, uza suglasnost privatnih vlasnika Drage i Mirjane Dolčić (k. č. 1776/1-6) iz Slatine. Istraživanja je provela D. Ložnjak Dizdar, a poslove ručnog iskopa obavila su tri radnika. Istraženo je 7 probnih sondi ukupne površine 312 m².

U probnim istraživanjima nalazišta Slatina-Bobovište obuhvaćen je istočni dio naselja iz starije faze kasnoga brončanog doba. Iskopavanja su pokazala kako kulturni sloj iz kasnoga brončanog doba više ne postoji, nego se odmah ispod današnjega

Sl. 1 Jama SJ 12 (snimila: D. Ložnjak Dizdar).

Fig. 1 Pit SJ 12 (photo: D. Ložnjak Dizdar).

Sl. 2 Presjek jame SJ 36 (snimila: D. Ložnjak Dizdar).

Fig. 2 Cross-section of pit SU 36 (photo: D. Ložnjak Dizdar).

oraćeg sloja nalazi zdravica u koju su ukopani neki od rovova i jama, djelomice očuvanih tek u svome donjem dijelu. Kao dio infrastrukture naselja istraženi su dijelovi plitkih rovova (SJ 10, 18, 26, 28, 44) koji su mogli biti ostaci ograda manjih parcela; ukopi stupova (SJ 14, 20, 24, 30, 32) s ostacima lijepe te jame (SJ 4, 6, 8, 12, 16, 22, 34, 36, 38, 40) s otpadnim materijalom: ulomcima keramičkih posuda, kostiju i ugljena. Posebnost nalazišta na Bobovištu otkriće je velike količine spaljenih kostiju u nekoliko jama koje su preliminarnom analizom¹ označene kao životinjske, što ukazuje da istražen položaj pripada dijelu naselja.

U zapunama otpadnih jama pronađena je veća količina keramičkih ulomaka, pri čemu su indikativni pojedini ulomci zdjela s izvučenim rubom, karakteristični za virovitičku grupu, kao i zdjele uvučenog ruba te ulomci posuda na nogama. Izdvojeni keramički tipovi mogu se datirati u Br D i Ha A1 stupanj, odnosno u 13. i 12. st. pr. Kr.

Naselje Slatina-Bobovište pripada nizu nizinskih naselja iz vremena starije faze kasnoga bronzanog doba, koja su poznata na prostoru Podravine od Čepinskih Martinaca (Kalafatić 2009) do Cerina VII kod Koprivnice (Kulenović 2004) te djelomice istodobnih naselja u slovenskom Podravlju, npr. Oloris (Dular et al. 2002) ili Ptuj (Strmčnik-Gulić 1989). Naselje Oloris bilo je utvrđeno jarkom, što se pri ovom opsegu istraživanja ne može zaključiti za Bobovište. Može se pretpostaviti infrastruktura naselja s nadzemnim kućama, sudeći prema ostacima ukopa za stupove te otpadnim jamama koje su bile u blizini kuća i okolnih radnih prostora (Dular et al. 2002: 33–46).

Literatura

- Dular, J., Šavel, I., Tecco Hvala, S. 2002, *Bronastodobno naselje Oloris pri Dolnjem Lakošu*, Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 5, Ljubljana.
- Kalafatić, H. 2009, Zaštitna istraživanja lokaliteta Čepinski Martinci-Dubrava na trasi autoceste Beli Manastir-Osijek-Svilaj 2007. i 2008. g., *Annales Instituti Archaeologici*, V, 20–26.
- Kulenović, I. 2004, Arheološka istraživanja na lokalitetu Cerine VII kod Koprivnice, *Scientia Podraviana*, Vol. 17, 26–28.
- Ložnjak Dizdar, D. 2005, Naseljenost Podravine u starijoj fazi kulture polja sa žarama, *Prilozi Instituta za arheologiju*, Vol. 22, 25–58.
- Tkalčec, T., Dizdar, M., Kovačević, S. 2003, Arheološko rekognosciranje zaobilaznice Slatine i obilaznice vodocrpilišta Medinci, *Obavijesti hrvatskoga arheološkog društva*, br.2/XXXV, 70–77.
- Strmčnik-Gulić, M. 1989, Bronastodobni naselitveni kompleks u Rabelji Vasi na Ptuj, *Arheološki vestnik*, Vol. 39–40, (1988–1989), 147–170.
- Vinski-Gasparini, K. 1983, Kultura polja sa žarama sa svojim grupama, in: *Praistorija jugoslavenskih zemalja IV*, A. Benac (ed.), Sarajevo, 547–646.

Summary

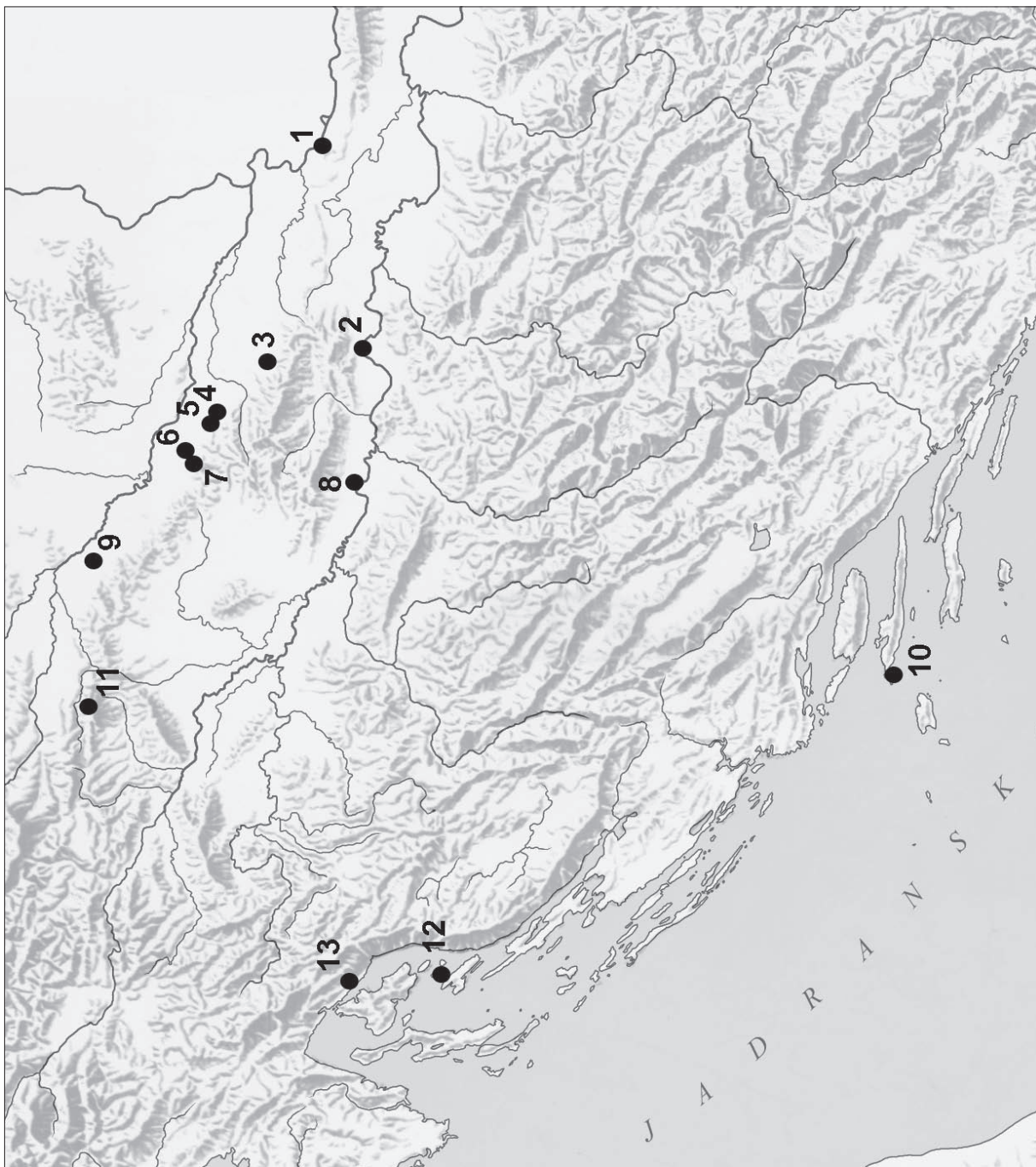
In a field survey of the Slatina area the Bobovište site was identified and the finds suggested a possible cemetery from the beginning of the Late Bronze Age in Podravina. Small-scale trial excavations were conducted in order to check the hypothesis of a possible cemetery site, as well as to determine microtopographic and chronological relations of Late Bronze Age settlements in the Slatina area.

The trial excavations encompassed the eastern part of the settlement from the older stage of the Late Bronze Age. Unearthed in the settlement were parts of shallower trenches (SU 10, 18, 26, 28, 44), which might be remains of fences of smaller plots, as well as pillar hole remains (SU 14, 20, 24, 30, 32) with some daub, and pits (SU 4, 6, 8, 12, 16, 22, 34, 36, 38, 40) with waste materials, containing ceramic vessels fragments, bones and charcoal. Characteristic for the Bobovište site is a large quantity of incinerated bones in the pits, which in a preliminary analysis were marked as animal bones, thus confirming the site as a settlement.

In the waste pit fills, a larger quantity of pottery fragments was found. Indicative are certain fragments of bowls with an inverted rim, characteristic of the Virovitica group, as well as bows with an inverted rim and fragments of vessels on foot. Those pottery types can be dated into Br D and Ha A1 phases, i.e. in the 13th and 12th century BC.

The settlement Slatina Bobovište belongs to a series of lowland settlements from the period of the older phase of the Late Bronze Age, familiar from the territory of Podravina from Čepinski Martinci (Kalafatić 2009) to Cerine VII near Koprivnica (Kulenović 2004), and partly from parallel settlements in the Slovenian part of Podravlje, for example Oloris (Dular et al. 2002) or Ptuj (Strmčnik-Gulić 1989).

¹ Preliminarnu analizu obavio je Siniša Radović iz Odjela za geologiju i paleontologiju kvartara HAZU-a u Zagrebu, na čemu mu ovim putem zahvaljujem.

1. Sotin - Jaroshi
2. Slavonski Brod - Galovo
3. Crikvari - crkva sv. Lovre
4. Slatina - Bobovište
5. Slatina - Turbina
6. Zvonimirovo - Veliko polje
7. Suhopolje - Kliškovac
8. Dolina - Glavičice; Dolina - Draganje
9. Torčec - Cirkvišće
10. Pakleni otoci - Soline
11. Ivanec - crkva sv. Ivana Krstitelja
12. Lopar - Podšilo
13. Crikvenica - Igralište